

12. Rogalewski O. (1979). *Zagospodarowanie turystyczne*, WSiP, Warszawa
13. Rokita M. (2019). *VI Ranking Schronisk Górskich magazynu „n.p.m.”*, Magazyn Turystyki Górskiej „n.p.m.”, nr 221, pp. 16-21, Dom Wydawniczy Kruszoną, Poznań.
14. Roszkiewicz J. (2011). *Przewodnik po Polsce. Podziemne trasy turystyczne*, Wydawnictwo Daupol, Warszawa.
15. Staffa M., (2001). *Karkonosze*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław.
16. Tertelis P. (2012). *Walory turystyczne a rozmieszczenie bazy noclegowej w Nepalu na początku XXI wieku [Tourist values and the distribution of accommodation facilities in Nepal at the beginning of the 21st century]*, master thesis, Faculty of Geography and Regional Studies, University of Warsaw, Warsaw.
17. Warszyńska J., Jackowski A. (1979). *Podstawy geografii turystyki*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa
18. Zarzycki P. (2003). *Współczesna piesza turystyka górską w Polsce i jej uwarunkowania*, praca doktorska, Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu; Wydział Wychowania Fizycznego.
19. Żakowska S., Podhorodecka K. (2018). *The correlation between the distribution of tourism assets and the location of tourist accommodation in Łódź province*, Tourism, No 28/2, Łódź
20. www.geoforum.pl - 24.07.2023
21. www.mapy.geoportal.gov.pl - 24.07.2023
22. www.mapy.cz - 24.07.2023
23. www.openstreetmap.org - 24.07.2023

Cavaliada, event, tourism, horse, sport

Abstrakt: We współczesnych czasach z większą świadomością wybieramy zdrowy styl życia. Sport jest nieodłączną częścią naszej codzienności. Coraz więcej osób próbuje swoich sił w różnych dyscyplinach, takich jak np. jeździectwo. Posiadając odpowiednie kwalifikacje oraz uprawnienia możemy rywalizować między sobą w zawodach regionalnych, ogólnopolskich oraz międzynarodowych. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie wybranych aspektów organizacyjno-prawnych oraz sportowo-turystycznych eventu² „Cavaliada Tour”, a także ocena rangi wydarzenia oraz jego wpływu na środowisko sportowe oraz sektor turystyki. W publikacji przybliżono kwestie związane z koordynacją najważniejszej jeździeckiej imprezy masowej odbywającego się w Polsce. Skala wydarzenia sprawia, że cieszy się ono popularnością nie tylko w naszym kraju, ale także wśród pasjonatów pochodzących z innych kontynentów.

Słowa kluczowe

Cavaliada, event, turystyka, koń, sport

JEL: L83

Wstęp

Wydarzenia sportowe, zwłaszcza te o randze międzynarodowej, mogą być samodzielną atrakcją turystyczną (produktem turystycznym, który jest podstawą dla tworzenia oferty turystycznej w obszarze turystycznym (Panasiuk, 2015, s. 189), a także elementem atrakcyjności turystycznej danego obszaru, czyli elementem składowym produktu turystycznego – obszaru (Kaczmarek, Stasiak, Włodarczyk, 2005, s. 75-76).

Turystyka sportowa należy do dynamicznie rozwijających się rodzajów podróży, zwłaszcza w formie wyjazdów, których celem jest kibicowanie podczas wydarzeń sportowych (Malchrowicz-Moško, Poczta, 2018, s. 121). Cykl imprez jakim jest Cavaliada Tour pokazuje zasięg jeździectwa oraz jego wpływ nie tylko na sportowców, ale także na kibiców (a nawet tzw. telekibiców), społeczności lokalne i turystyczne destynacje. Na Cavaliadzie możemy spotkać tzw. „kibiców-turystów”, którzy wspierają zawodników podążając za nimi nawet na inny kontynent. Dla sektora turystyki kibic sportowy jest

DOI: 10.61016/TZAP-2956-8048-11.

Cavaliada Tour jako impreza sportowa, turystyczna i masowa

Cavaliada Tour as a sports, tourist and mass event

mgr inż. Daria Osowska - Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula, wydział Turystyki i Rekreacji

Abstract: In modern times, we are choosing a healthy lifestyle with greater awareness. Sport is an integral part of our everyday life. More and more people are trying their hand at various disciplines, such as equestrianism. With the appropriate qualifications and authorizations, we can compete in regional, national and international competitions. The aim of this article is to present selected organizational, legal and sports and tourism aspects of the "Cavaliada Tour" event, as well as to assess the importance of the event and its impact on the sports environment and the tourism sector. The publication presents issues related to the coordination of the most important equestrian mass event taking place in Poland. The scale of the event makes it popular not only in our country, but also among enthusiasts from other continents.

Keywords

² Słowa „event” oraz „wydarzenie” będą używane w publikacji zamiennie.

bardzo ważny – ma on wpływ zarówno na bazę noclegową, gastronomiczną i transportową.

Cavaliada znajduje się w kalendarium imprez danego miasta i odbywa się cyklicznie. Te międzynarodowe zawody jeździeckie zostały wpisane do kalendarza Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) jako zawody rozgrywane w ramach eliminacji Pucharu Świata, w których startują najlepsi zawodnicy z Polski i zagranicy. Dzięki temu cykl Cavaliada Tour stanowi jeden z ważniejszych eventów hippicznych w Europie Środkowej. Cavaliada wpływa na rozwój obszaru, w którym się odbywa, „pozyskując” uczestników, sponsorów, reklamodawców, wystawców, angażuje także polityków, a nawet polskich celebrytów. Wydarzenie ma także istotny wpływ społeczno-kulturowy, służy integracji mieszkańców, jest okazją do spotkań, dobrej zabawy połączonej z nutką rywalizacji, a także promuje zdrowy styl życia i aktywność fizyczną.

Celem niniejszego artykułu jest wykazanie, iż Cavaliada jako międzynarodowa impreza jeździecka jest wydarzeniem masowym zarówno sportowym, jak i turystycznym. Kluczowymi aspektami w badaniach były m.in.: uczestnictwo w Cavaliadzie Tour – zarówno jako wolontariusz, wystawca, luzak oraz kibic, odwiedzenie Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, przeprowadzenie kwerendy w Bibliotece Narodowej w Warszawie oraz Bibliotece Uczelni SGTiH Vistula, a także wizyta w sportowej stadninie koni KJK Szary w Michałowicach.

Sport a jeździectwo

Powszechnie wiadomo, że sport rozgrzewał emocje ludzkie już w czasach starożytnych (Fundowicz, 2013, s. 15). Słowo sport wywodzi się z ludowej łaciny używanej pod koniec Imperium Rzymskiego, kiedy organizowano dla ludności miast gry i zabawy poza murami. W Polsce termin ten można znaleźć w jednoaktówce Konstantego Gaszyńskiego z 1826 r. pt.: „Wyścigi konne w Warszawie”. W utworze występują dwa wersy nawiązujące do sportu – jeździectwa:

„Mamy wyścigi konne, sport zмага się
wszędzie,

A jeśli rząd pozwoli i Jockey Club będzie.”

Dawniej mianem sportu określano wszelkie zabawy, a w węższym znaczeniu oznaczał on gry i rozrywki na wolnym powietrzu, zwłaszcza polowanie, rybołówstwo i wyścigi (Fundowicz, 2013, s. 15).

W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie zapisano, „*iz sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie, kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach*” (Dz. U. z 2023 r. poz. 2048). Za sport uważa się również współzawodnictwo oparte na aktywności intelektualnej (np. szachy), którego celem jest osiągnięcie wyniku sportowego. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną.

W świetle szerokiej definicji sportu możemy wyróżnić dwie podstawowe formy aktywności sportowej, tj.: sport powszechny oraz sport wyczynowy (Fundowicz, 2013, str. 19). W ramach sportu wyczynowego tradycyjnie wyodrębnia się sport amatorski i profesjonalny.

Niewiele sportów jest jednak tak urozmaiconych jak jeździectwo (Jarosz, 2007, s. 285). Oprócz jazdy wierzchem i wyścigów można urządzać zawody zaprzęgów, a wszystko to w przeróżnych wariantach i stylach. Sporty konne uprawiane są od bardzo dawna. Zarówno jeździectwo klasyczne, jak i wyścigi konne mają swoje początki w starożytności.

W 1912 r. w Sztokholmie po raz pierwszy uznano jeździectwo jako dyscyplinę olimpijską (Bunjes, 2009, s. 7). Jako konkurencje olimpijskie pojawiły się wtedy skoki, ujeżdżenie oraz militari, czyli konkursy wojskowe, które dały początek dzisiejszemu WKKW – Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego. Za najbardziej utytułowanego polskiego jeźdźcę uznawany jest Jan Kowalczyk, który w 1980 r. na IO w Moskwie na koniu Artemor zdobył złoty medal w indywidualnym konkursie skoków przez przeszkodę.

Jeździectwo to znacznie więcej niż sport (Ferenstein-Kraśko, 2018, s. 19). Jest to przede wszystkim współpraca i zrozumienie drugiej żywej istoty. To bezcenne doświadczenie dla duszy i ciała. Uprawianie jazdy konnej wpływa na styl życia – dodaje odwagi, rozwija pozytywny sposób myślenia i działania, a nawet zmienia relacje w rodzinie. Kontakt z tymi zwierzętami przyniesie korzyść każdemu. Konie wykorzystywane są w zajęciach hipoterapii dla niepełnosprawnych dzieci. W obecnych czasach jest to bezcenny pomysł, choćby na część życia, która nie będzie zdominowana przez komputery, smartfony, internet czy sztuczną inteligencję.

Każda dyscyplina jeździecka ma swój system eliminacji i roczny plan zawodów o różnej randze, od lokalnych do poziomu mistrzostw Polski, Europy i świata. Poniższe tabelaryczne zestawienie danych (Tabela 1) ukazuje 10 najważniejszych imprez jeździeckich na świecie, które odbyły się po pandemii COVID-19 (po 5 maja 2023 r.). Prezentuje ono nie tylko rywalizację w podstawowych dyscyplinach jeździeckich, tj. skoki przez przeszkody, ujeżdżenie, powożenie oraz Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW), ale także w woltyżerce, paraujeżdżeniu oraz wyścigach konnych..

Tab. 1: 10 najważniejszych imprez jeździeckich po pandemii COVID-19

L.p.	Nazwa eventu	Data odbywania	Miejsce odbywania	Rozebrane dyscypliny sportowe
1.	Badminton Horse Trials 2023	04–08.05.2023 r.	Badminton House, Badminton, Wielka Brytania	Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW)
2.	CHIO Aachen 2023	23.06-02.07.2023 r.	Aachen, Niemcy	Skoki przez przeszkody, Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW), Ujeżdżenie, Powożenie, Woltyżerka
3.	Burghley Horse Trials 2023	30.08-03.09.2023 r.	Stamford, Wielka Brytania	Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW)
4.	Mistrzostwa Europy w Ujeżdżeniu i Paraujeżdżeniu 2023 (European Championships Dressage and Para Dressage)	05–10.09.2023 r.	Riesenbeck, Niemcy	Ujeżdżenie, Paraujeżdżenie
5.	Longines Global Champions Tour 2023	26–28.10.2023 r.	Riyadh, Arabia Saudyjska	Skoki przez przeszkody
6.	Badminton Horse Trials 2024	08–12.05.2024 r.	The Badminton Estate, Badminton, Wielka Brytania	Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW)
7.	Royal Ascot 2024	18–22.06.2024 r.	Ascot, Berkshire, Wielka Brytania	Wyścigi konne
8.	FEI Vaulting World Championship 2024	15–21.07.2024 r.	Berno, Szwajcaria	Woltyżerka
9.	Igrzyska Olimpijskie w Paryżu 2024	27.07-06.08.2024 r.	Pałac Wersalski, Paryż, Francja	Ujeżdżenie, Skoki przez przeszkody, Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW), Paraujeżdżenie
10.	Mistrzostwa Świata w Powożeniu FEI 2024	04–08.09.2024 r.	Szilvásvárad, Węgry	Powożenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze stron internetowych FEI, Świat Koni, Equista, British Eventing.

Bazując na analizie powyższych wydarzeń zaprezentowanych w tabeli można stwierdzić, że:

a) Badminton Horse Trials to jedno z najważniejszych wydarzeń w WKKW, przyciągające czołowych jeźdźców, ze względu na trudny tor terenowy (www.badminton-horse.co.uk 21.10.2024);

b) CHIO Aachen, znane jako "Światowy Festiwal Jeździecki", obejmuje wiele dyscyplin, a jego wyjątkowa atmosfera oraz wsparcie lokalnej społeczności czynią je prestiżowym wydarzeniem (www.chioaachen.de/en, 21.10.2024);

c) Burghley Horse Trials testują umiejętności koni i jeźdźców na wymagającym crossie

w malowniczym otoczeniu (www.burghley-horse.co.uk, 21.10.2024);

d) European Championships Dressage and Para Dressage wyłaniają najlepszych dresażystów z Europy, a paraujeżdżenie promuje integrację sportu wśród jeźdźców z niepełnosprawnościami (www.fei.org/dressage, 21.10.2024);

e) Finały Longines Global Champions Tour to prestiżowe zakończenie serii skoków przez przeszkody, gromadzące najlepszych mistrzów jeździectwa, w tym olimpijczyków i mistrzów świata, walczących o najwyższe miejsce na podium (www.gcglobalchampions.com, 21.10.2024);

f) Royal Ascot to najważniejsze wydarzenie towarzyskie sezonu na Wyspach Brytyjskich łączące tradycję z kulturą. Są to najszlachetniejsze wyścigi konne na świecie (www.ascot.com/royal-ascot, 21.10.2024);

g) Mistrzostwa Świata w Woltyżerze przyciągają talenty, łącząc gimnastykę i jazdę konną (www.fei.org/vaulting, 21.10.2024);

h) Igrzyska Olimpijskie to największe wydarzenie sportowe na świecie. W 2024 r. odbyły się w historycznej scenerii Pałacu Wersalskiego w Paryżu (www.olympics.com/en/paris-2024/sports/equestrian, 21.10.2024). Polscy jeźdźcy po raz ostatni zaprezentowali się we wszystkich konkurencjach na igrzyskach olimpijskich w Moskwie w 1980 roku. (www.sport.tvp.pl/71622039/jezdziectwo-polska-druzyna-zdobyła-kwalifikacje-na-igrzyska-w-skokach, 21.10.2024). W 2024 r. w poszczególnych dyscyplinach Polskę reprezentowali stali uczestnicy Cavaliady Tour, m.in.:

- ujeżdżenie: Katarzyna Milczarek, Żaneta Skowrońska-Kozubik, Sandra Sysojeva,
- skoki przez przeszkody: Adam Grzegorzewski, Michał Tyszko, Maksymilian Wechta, Dawid Kubiak,
- WKKW: Małgorzata Korycka, Robert Powąła, Jan Kamiński, Wiktoria Knap;

i) Mistrzostwa Świata w Powożeniu testują umiejętności zręcznościowe zarówno koni jak i powożących, których możemy zobaczyć w konkurencjach indywidualnych i drużynowych (www.fei.org/driving, 21.10.2024).

Powyższe wydarzenia łączy nie tylko wysoki poziom rywalizacji, ale także ich wpływ na rozwój sportu jeździeckiego i turystyki na całym świecie. Przyciągają zarówno zawodników, jak i widzów, co zwiększa liczbę turystów i wspiera lokalną

gospodarkę, generując dochody z zakupu biletów, usług hotelarskich, gastronomicznych oraz transportowych.

Historia Cavaliady

Marka Cavaliada narodziła się w 2010 r. (www.cavaliada.pl/pl/o-cavaliada/ogolnie/czym-jest-cavaliada-tour/). W Poznaniu odbyły się wtedy zawody o randze międzynarodowej CSI-W³ z konkursem kwalifikacyjnym Pucharu Świata. W tym czasie zarysowała się formuła zakładająca podział wydarzeń na część targową, sportową i pokazową. Dzięki temu wydarzenie zysało kompleksowy charakter i zaczęło przyciągać nową, coraz to szerszą publiczność. W 2012 r. Zarząd Międzynarodowych Targów Poznańskich (MTP) podjął decyzję o organizacji Cavaliady w Warszawie, a w 2013 r. także na Targach w Lublinie.

W 2016 r. z okazji 95-lecia Międzynarodowych Targów Poznańskich w Kołobrzegu odbyła się specjalna letnia edycja wydarzenia - Cavaliada Summer. To drugie na świecie – po Miami na Florydzie – międzynarodowe wydarzenie jeździeckie, które odbyło się na plaży, a zarazem pierwsze takie w Europie.

W 2019 r. do lokalizacji jeździeckich zmagania dołączyło również Królewskie Miasto Kraków. Idealnie przystosowany obiekt TAURON Arena Kraków pozwolił już w 2020 r. na zorganizowanie skokowej części Cavaliady w randze zawodów zaliczanych do Ligi Europy Centralnej Pucharu Świata.

W 2021 r. ze względu na pandemię koronawirusa zorganizowano wydarzenie bez stacjonarnego udziału publiczności – Cavaliada Winter Tour. Dwa tygodnie rywalizacji w międzynarodowej obsadzie spotkały się z ogromnym zainteresowaniem wśród zawodników. Pierwszy raz w historii Cavaliadowa widzowie mogli uczestniczyć w wydarzeniu wyłącznie w formule online. Podczas pandemii część targowa prężnie rozwinęła swoje działania w social mediach oraz poprzez tworzenie sklepów internetowych.

Cavaliada Tour 2022/2023 pokazała, iż pomimo trudnego dla branży sportowo-turystycznej okresu, kończącego pandemię COVID-19 udało się zorganizować pełen cykl z udziałem publiczności. Rywalizację tym razem rozpoczęto w Warszawie. W

³ CSI-W - Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody połączone z zawodami Pucharu Świata w skokach przez przeszkody.

grudniu tradycyjnie Cavaliada zawitała do Poznania, by z kolei w styczniu, po raz pierwszy w historii zagościć w ERGO Arenie, należącej do Sopotu i Gdańska. Wielki finał Cavaliada Tour oraz Finał Pucharu Świata Ligi Europy Centralnej po raz pierwszy rozegrano w TAURON Arenie Kraków.

Najbardziej wyczekiwany wydarzeniem jeździeckim w Polsce była Cavaliada Summer, która po 7-letniej przerwie odbyła się w czerwcu 2023 roku w Świnoujściu. Letnia edycja eventu przyciąga tłumy kibiców dzięki wyjątkowemu połączeniu sportowych emocji z nadmorską lokalizacją. Wakacyjna atmosfera sprawiła, że w wydarzeniu wzięło udział blisko 9 tys. osób. Taka liczba publiczności utwierdza nas w przekonaniu, iż Cavaliada jest zdecydowanie imprezą masową.

Obecnie Cavaliada to już nie tylko najważniejsze jeździeckie wydarzenie sportowe w Polsce (Kopka, 2013, s. 70-75). Tour stał się swojego rodzaju świętem wszystkich miłośników koni, skupiającym wokół siebie nie tylko zawodników, ale także jeźdźców-amatorów, hodowców i właścicieli koni, a także ośrodki jeździeckie. Tradycją stały się już zajęcia edukacyjne dla dzieci z „koniem w tle”, skierowane głównie do szkół podstawowych i dzieci w wieku przedszkolnym. Cavaliada daje ludziom poczucie, że żyją – daje radość, motywację i poczucie wspólnoty (Plewa, 2024, s. 118).

Cavaliada jako zawody jeździeckie o uznanej randze

Cavaliada to tour zawodów jeździeckich organizowany przez Międzynarodowe Targi Poznańskie (MTP). Aktualnie rozgrywany jest w jednym z najbardziej atrakcyjnych turystycznie miast w Polsce, tj.: w Warszawie, Poznaniu, Sopocie i Krakowie. Głównym wieloletnim sponsorem Cavaliady jest PKO Bank Polski. Partnerem strategicznym jest firma Lotto oraz Orlen. Głównym partnerem telewizyjnym jest TVP Sport. Partnerzy medialni to m.in.: dressage24.pl, equista.pl, Hippoevent, Horse&Business Magazine, Świat Koni oraz Tylko Skoki.

W programie Cavaliady możemy zobaczyć cztery podstawowe konkurencje jeździeckie do których należą: skoki przez przeszkody, powożenie (próbę zręcznościową), WKKW (cross rozgrywany na hali) oraz ujeżdżenie. Dla publiczności – zarówno dla dzieci jak i dorosłych – zaplanowanych jest wiele pokazów i atrakcji. Najczęściej są to m.in. pokazy

woltyżerki, kaskaderskie, Hiszpańskiej Szkoły Jazdy, prezentacje koni czystej krwi arabskiej, pokazy PZH (Polskiego Związku Hodowców Koni) naszym rodzimych ras koni - zarówno gorącokrwistych, jak i zimnokrwistych, turniej rycerski, średniowieczna lub indiańska wioska. Obecnie bardzo na topie jest organizacja zawodów Hobby Horse, w których uczestnicy rywalizują, symulując jazdę na koniu przy użyciu zabawkowego konika na kijku.

Nieodłączną częścią każdej Cavaliady Tour jest Cavaliada EXPO, czyli targi sprzętu i akcesoriów jeździeckich. Tematyka targów obejmuje wszystko, co jest związane z branżą jeździecką oraz z aktywną formą wypoczynku, dlatego przyciąga ona nie tylko miłośników jeździectwa, ale często również właścicieli gospodarstw agroturystycznych, ośrodków hipoterapii, a także samych producentów sprzętu jeździeckiego. Wśród prezentowanych ofert możemy spotkać między innymi: odzież i sprzęt jeździecki, wyposażenie stajni, sprzęt i środki do pielęgnacji koni, witaminy, pasze, pamiątki, wydawnictwa branżowe i usługi – z pewnością każdy znajdzie coś dla siebie. Wystawcy często organizują różne konkursy z nagrodami dla uczestników – będące elementem promującym ich markę.

Przemysł targowy jest istotnym elementem turystyki, ze względu na wzmożone przyjazdy odwiedzających oraz turystów, którzy generują ruch turystyczny. Targi na Cavaliadzie to jedyna taka okazja, gdzie możemy spotkać wielu wystawców branży jeździeckiej w tym samym miejscu i czasie. Targi wspierają lokalną gospodarkę, tworzą miejsca pracy i promują kulturę oraz tradycje danego regionu/miasta. Często możemy spotkać stoiska dotyczące stricte promocji danego miasta, na którym możemy dowiedzieć się o historii miejscowości, legendach, tradycjach oraz poznać jego atrakcje turystyczne. Cavaliada EXPO umożliwia nawiązywanie relacji biznesowych i wprowadzanie innowacji, ponadto jej organizacja sprzyja rozwojowi infrastruktury i wzbogaca ofertę turystyczną, czyniąc region bardziej atrakcyjnym i konkurencyjnym.

Kluczowe kwestie dotyczące Cavaliady oraz regulamin wydarzenia

Międzynarodowa Federacja Jeździecka (FEI) od ponad 100 lat reguluje zasady

i przepisy zawodów wszystkich dyscyplin jeździeckich na całym świecie (Soroko, 2014, s. 26). Biorąc pod uwagę fakt, iż Cavaliada jest wydarzeniem międzynarodowym, przy jej organizacji należy koniecznie uwzględnić obowiązujące przepisy FEI (Fédération Equestre Internationale) jako wiodące, następnie natomiast regulacje prawne obowiązujące w danym państwie – w Polsce wg PZJ (Polskiego Związku Jeździeckiego). FEI uważa za kluczowe m.in.: prawdziwą współpracę między zawodnikiem a koniem na zaawansowanym poziomie treningu; poszanowanie do klasycznych idei jeździectwa; zapewnienie iż, dobro konia jest stawiane na pierwszym miejscu i nie jest podporządkowane wpływowi konkurencyjnym lub komercyjnym (FEI General Regulations, 2024).

Na każde zawody jeździeckie przygotowywane są tzw. propozycje zawodów. W dokumencie musi być podany termin otwarcia stajni na przyjęcie koni oraz informacja czy odbędzie się przegląd koni – jeżeli tak, należy określić jego dzień, godzinę i miejsce. Propozycje zawodów muszą zawierać wykaz nagród pieniężnych i nagród rzeczowych oraz ich podział, ze wskazaniem wszystkich miejsc objętych nagrodami (PZJ, Skoki przez przeszkody, B, Regulamin rozgrywania zawodów krajowych, 2023). Wszystkie konkursy muszą być rozegrane zgodnie z propozycjami zawodów. W szczególnych przypadkach organizator może, w porozumieniu z Sędzią Głównym, (lub Delegatem Technicznym o ile został powołany (PZJ, Przepisy o osobach oficjalnych, 2023)) i przedstawicielem zawodników dokonać zmian w programie zawodów. Zmiany nie mogą dotyczyć zmniejszenia wysokości nagród pieniężnych.

Organizator zawodów (w tym przypadku MTP) w porozumieniu z delegatem weterynaryjnym PZJ/lekarzem weterynarii zawodów musi:

1) powiadomić powiatowego lekarza weterynarii na 30 dni przed zawodami o dacie i miejscu planowanych zawodów oraz wyznaczeniu delegata weterynaryjnego PZJ/oficjalnego lekarza weterynarii zawodów,

2) zapewnić:

a) pomieszczenia stajenne spełniające następujące warunki:

- jasne, dobrze wentylowane boksy o wymiarach minimum 3x3 m, w których jest do wyboru świeża słoma lub trociny,

- posiadające dostęp do zdatnej do picia wody w wystarczającej ilości,
- zaopatrzone we właściwą ilość świeżej ściółki i wyraźnie oznakowane miejsce (boks) do leczenia konia chorego lub kontuzjowanego na terenie zawodów, a także wyraźnie oznakowane, czyste i bezpieczne boksy, służące do pobierania prób antydopingowych, dające gwarancję bezpiecznego działania,

b) odpowiednie miejsce do przeprowadzenia przeglądu koni,

c) zabezpieczenie stajni przed dostępem osób postronnych,

d) opiekę weterynaryjną wszystkim koniom przybyłym na zawody poprzez obecność lekarza weterynarii w całodobowym systemie dyżuru (od dnia i godziny otwarcia stajni zawartego na piśmie w propozycjach zawodów do dnia zamknięcia stajni),

e) odpowiednie dostosowanie liczby lekarzy weterynarii obsługujących zawody do potrzeb wynikających ze specyfiki konkurencji; w przypadku przyjęcia na zawody ponad 300 koni lub organizacji startów na dwóch placach konkursowych jednocześnie wymagane jest zatrudnienie drugiego lekarza weterynarii zawodów,

f) możliwość sprawnej ewakuacji konia rannego lub martwego,

g) odpowiednie miejsce do pracy przy biurze zawodów dla delegata weterynaryjnego/lekarza weterynarii zawodów.

Organizator udostępnia osobom uczestniczącym w imprezie masowej regulamin obiektu/terenu oraz opracowuje i udostępnia tym osobom regulamin imprezy masowej zawierający warunki uczestnictwa i zasady zachowania się osób na niej obecnych (Drożdż, 2020, str. 106). Organizator przygotowuje instrukcję postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie trwania imprezy masowej.

Cavaliada jest wydarzeniem biletowanym, ogólnodostępnym pod warunkiem przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad postępowania i porządku w miejscu publicznym. Wstęp na event następuje za okazaniem ważnego biletu, zaproszenia, akredytacji lub opaski logistycznej założonej na rękę. Każdy uczestnik przy wejściu otrzymuje opaskę logistyczną na rękę i jest zobligowany założyć ją. Uszkodzenie opaski należy koniecznie zgłosić w

punkcie informacyjnym przed opuszczeniem terenu imprezy w celu wymiany na nową, gdyż ponowne wejście na Cavaliadę z uszkodzoną opaską jest niemożliwe.

Podczas trwania imprezy organizator wprowadza strefy niedostępne dla uczestników, tj.: wygrodzony teren parkuru, zaplecze techniczne z rozprężalnią, stajnia, parking dla koniowozów. Wstęp na te tereny możliwy jest wyłącznie dla ekip organizatora, zawodników i na podstawie imiennych identyfikatorów.

Organizator rejestruje przebieg wydarzenia dla celów dokumentacji oraz promocji lub reklamy Cavaliady, organizatora i sponsorów. Wizerunek osób przebywających na terenie wydarzenia, stanowiący jedynie szczegół całości imprezy, może zostać utrwalony, a następnie rozpowszechniany dla celów dokumentacyjnych, sprawozdawczych, reklamowych oraz promocyjnych.

Podstawą prawną dla organizacji imprez masowych jest ustawa z dnia 2 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Określa one wszystkie warunki, zasady, uprawnienia i obowiązki związane z bezpieczeństwem imprez masowych (Wątek, 2014, s. 297-304). Ustawa wyróżnia trzy typy imprez masowych: imprezę masową sportową, imprezę masową artystyczno-rozrywkową oraz imprezę masową – mecz piłki nożnej.

Imprezą sportową jest impreza masowa mająca na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej, organizowana na stadionie lub w innym obiekcie niebędącym budynkiem, na którym liczba udostępionych przez organizatora miejsc, dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000, a w przypadku hali sportowej lub innego budynku umożliwiającego przeprowadzenie imprezy masowej – nie mniej niż 300, lub terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na którym liczba udostępionych przez organizatora miejsc dla osób wynosi nie mniej niż 1000 (Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

Za bezpieczeństwo imprezy masowej w miejscu i czasie jej trwania odpowiada jej organizator, którym może być osoba prawna, osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej (Drożdż, 2020, s. 36). Bezpieczeństwo imprezy masowej obejmuje spełnienie przez

organizatora wymogów w zakresie: zapewnienia bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w imprezie, ochrony porządku publicznego, zabezpieczenia pod względem medycznym, zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz z służącymi tym obiektom instalacji, urządzeniami technicznymi itd. Za kwestie bezpieczeństwa w czasie i miejscu przeprowadzania imprezy dbają służby porządkowe i informacyjne organizatora.

Organem wydającym zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej. Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych określa, iż obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom nie spoczywa wyłącznie na organizatorze. Zobowiązane są również lokalne władze, tj. wójt/burmistrz/prezydent, a także wojewoda, Policja, PSP i innych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, służbie zdrowia oraz innych właściwych służbach i organach.

Osoby uczestniczące w imprezie masowej są zobowiązane zachowywać się w sposób niezagrażający bezpieczeństwu innych osób, a w szczególności przestrzegać postanowień regulaminu obiektu (terenu) i regulaminu imprezy masowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 616). Uczestnikami imprezy są także sami zawodnicy biorący w niej udział, jak i artyści występujący podczas pokazów, którzy również są zobligowani przestrzegać przepisów i regulaminów.

Organizator imprezy masowej, na którą wstęp jest odpłatny, jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone osobom w niej uczestniczącym.

Podsumowanie

Cavaliada Tour jest na tyle wydarzeniem interdyscyplinarnym, że można rozpatrywać ją zarówno jako wydarzenie sportowe, turystyczne jak i masowe. Cavaliada skupia wszystkich pasjonatów jeździectwa – od amatorów do zawodowców. Sportowo-turystyczne eventy wiążą się z obowiązkiem przestrzegania przepisów i regulaminów, zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Impreza musi odbywać się zgodnie z normami prawnymi, regulaminem Cavaliady Tour oraz Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ), przepisami obowiązującymi za granicą ustalonymi przez Międzynarodową Federację

Jeździecką (FEI), wymaganiami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (BHP), przepisami przeciwpożarowymi (PPOż) oraz sanitarnymi.

Proces współpracy między przedsiębiorstwami i destynacjami turystycznymi jest niezbędny do uzyskania i podnoszenia pozycji wydarzenia na rynku turystycznym (Panasiuk, 2014, s. 101-114). Organizacja wydarzeń jeździeckich przyciąga licznych uczestników i widzów, co generuje ruch turystyczny w regionach, gdzie się odbywają. Turyści oraz odwiedzający uczestnicząc w tych wydarzeniach, korzystają z lokalnych usług, tj.: hotele, restauracje i atrakcje turystyczne, co przyczynia się do wzrostu gospodarczego. W rezultacie, eventy jeździeckie nie tylko przyciągają turystów, ale również wpływają na rozwój sportu, wspierając jego profesjonalizację i popularyzację w społeczeństwie, a także zachęcają do aktywności fizycznej i podnoszenia umiejętności jeździeckich.

Cavaliada jako międzynarodowe wydarzenie wiąże się z wielomiesięcznym planowaniem. Tworzą ją tysiące ludzi, którzy wkładają w przygotowania całe swoje serca. Często zostają po godzinach pracy, poświęcając swój wolny czas, by na koniec móc cieszyć się z bycia częścią tak wielkiego przedsięwzięcia.

Niniejszy artykuł powstał na bazie pracy dyplomowej pod tytułem „Aspekty organizacyjno-prawne Cavaliada Tour jako wydarzenia sportowo-turystycznego”, obronionej w Szkole Głównej Turystyki i Hotelarstwa Vistula w Warszawie w 2024 r.

Spis literatury

- Borek D., *Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, ODDK Sp. z o.o. Sp. k., pod red. D. Borka, H. Zawistowskiej, Gdańsk, 2020, s. 89.
- Bunjes J., *Das Grosse Cadmos Handbuch Pferderassen*, Cadmos Verlag, 2009, s. 7.
- Drożdż M., *Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych. Komentarz. 2. wydanie*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa, 2020, s. 36.
- Ferenstein-Kraśko K., *Konie. Pasja od pokoleń*, Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała, 2018, s. 19.
- Fundowicz S., *Prawo sportowe*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa, 2013, s. 15.
- Jarosz, J. (red.), *1000 koni*, Firma Księgarska Jacek i Krzysztof Olesiejuk – Inwestycje Sp. z o.o., Ożarów Mazowiecki, 2007, s. 285
- Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., *Produkt turystyczny. Pomysł, organizacja, zarządzanie*, PWE, Warszawa, 2005, s. 75-76.
- Kopka A., *Cavaliada nic dodać, nic ująć*, Świat Koni, kwiecień 4/2013 (108), Łódź, s. 70-75.
- Malchrowicz-Mośko E., Pocza J., *Wpływ eventów sportowych na rozwój turystyki oraz wizerunek miasta na przykładzie międzynarodowych zawodów jeździeckich Cavaliada w Poznaniu w opinii ich uczestników*, *Studia Periegetica* nr 2(22)/2018, Poznań, 2018, s. 121.
- Panasiuk A., *Relacje na rynku turystycznym*, Zeszyty naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 805, Ekonomiczne Problemy Turystyki nr 1 (25), , Szczecin, 2014, s. 101-114.
- Panasiuk A., *Struktura oferty turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych*, *Ekonomia i Środowisko*, 3(54), Szczecin, 2015, s. 189.
- Plewa A., *Spełnione marzenia*, *Horse & Business Magazine*, Wydanie nr 1(27)/2024, Poznań, s. 118.
- Soroko M., *Termografia koni w praktyce*, Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Equine Massage – Maria Soroko, Wrocław, 2014, s. 26.
- Wątek T., *Zarządzanie bezpieczeństwem imprez masowych i zgromadzeń jako zadania szczególne władz lokalnych*, *Kultura bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje* nr 15, Kraków, 2014, s. 297-304.
- FEI General Regulations, 24th edition, 1 January 2020, updates effective 1 January 2024.
- PZJ, Przepisy o osobach oficjalnych, Wydanie 2a ważne od 1/02/2023, zatwierdzone uchwałą Zarządu PZJ nr: U/3555/01/E/2023.
- PZJ, Skoki przez przeszkody, B, Regulamin rozgrywania zawodów krajowych, wersja 2023 v. 1.1., zatwierdzony uchwałą Zarządu nr U/3583/01/Z/2023, obowiązuje od dnia 01.02.2023.
- Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616.
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048.
- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2211.
- www.cavaliada.pl/pl/o-cavaliada/ogolnie/czym-jest-cavaliada-tour (18.10.2024).
- www.badminton-horse.co.uk (21.10.2024).
- www.chioaachen.de/en (21.10.2024).
- www.burghley-horse.co.uk (21.10.2024).
- www.fei.org/dressage (21.10.2024).
- www.gcglobalchampions.com (21.10.2024).
- www.ascot.com/royal-ascot (21.10.2024).
- www.fei.org/vaulting (21.10.2024).
- www.olympics.com/en/paris-2024/sports/equestrian (21.10.2024).
- www.fei.org/driving (21.10.2024).
- www.sport.tvp.pl/71622039/jezdziectwo-polska-druzyna-zdobyla-kwalifikacje-na-igrzyska-w-skokach (21.10.2024).